

ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ
«НАВЧАННЯ БЕЗ КОРДОНІВ» (Канада)

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СОБОРНІСТЬ» (Україна)

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (Україна)

ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ (Україна)

МБО «КОНСОРЦІУМ ІЗ УДОСКОНАЛЕННЯ
МЕНЕДЖМЕНТ-ОСВІТИ В УКРАЇНІ» (СЕУМЕ) (Україна)

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА (Україна)

ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ» (Україна)

ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (Україна)

БАКИНСЬКИЙ ІСЛАМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Азербайджан)

УНІВЕРСИТЕТ м. НІШ (Сербія)

ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)

«Людина віртуальна: нові горизонти»

Частина 2

Збірник наукових праць
(за матеріалами IV Міжнародної
науково-практичної конференції
20-21 березня 2017 року)

За загальною редакцією д.філос.н. Журби М.А.

Україна – Сербія – Азербайджан – Польща – Канада

2017

Гринчук Л.В. Модель інтеграції дистанційного і традиційного навчання математики старшокласників	79
Дідик Н.М. Методика соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки підлітків засобами інтерактивних ігрових технологій	82
Dubchak I.P. Using Computer Technology in Language Teaching	85
Кордонська А.В., Асмоловська Т.В., Галушак Л.Б., Савицька Г.М. Інтеграція – одна з найперспективніших інновацій для формування професійної компетенції майбутнього спеціаліста.....	87
Лагно Ж.В. Інтерактивні технології навчання на уроках математики у початкових класах	90
Лукаш Ю.М. Особливості формування комунікативної компетентності майбутніх медиків засобами взаємозіставного методу вивчення латинської та англійської мови.....	93
Унгурян І.К. Моделювання власного педагогічного портфолію як інструмент підвищення професійної майстерності вчителя.....	98
Ходак О.М. Використання інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва.....	101
Шоробура І.М., Гільберг Т.Г. Інноваційні технології навчання в сучасній школі.....	103
Неперервна освіта: стан, проблеми, перспективи розвитку	
Zakharchuk M.Ye. Challenges of a retraining process of former military men in the system of postgraduate education.....	106
Чаграк Н.І., Луна І.Ю. Модель освітнього середовища для людей похилого віку в контексті неперервної освіти	109
Демократизація освіти: теорія, програми, проекти, тренінги	
Marinowska O.Ya. The nature of the concept “authorial school”: content analysis.....	112

use of interactive teaching methods increases the motivation in students to raise psychological and pedagogical competencies of their professional activities.

Therefore, while using the virtual learning platform at the retraining courses for former military men we create the conditions for the exchange of experience for the implementation of their business. The access to information resources for the establishment and development of their own programs, including programs of NGOs has been provided. The model of motivation / activation of labor effort in individuals who are accustomed to obeying orders have been worked out. The motivation model is used to give direction to the participants to implement their own ideas and programs.

Literature

1. Menken I. Virtual Learning Environments Complete Certification Kit – Core Series for It / M. Menken. – Emereo Pty Limited, 2013. – 140 p.
2. Passey D., Higgins S. Learning Platforms and Learning Outcomes / D. Passey, S. Higgins. – Routledge, 2016. – 136 p.
3. Russel D. Cases on Collaboration in Virtual Learning Environments: Processes and Interactions / D. Russel. – University of Missouri at Kansas City, USA, 2009. – 400 p.
4. Thomas M. Design, Implementation, and Evaluation of Virtual Learning Environments / M. Thomas. – University of Central Lancashire, UK Information Science Reference, 2012. – 344 p.

Чаграк Н.І.,

*к.пед.н, доцент кафедри іноземних мов і країнознавства,
ДВНЗ «Трикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,*

Липа І.Ю.,

*к.пед.н, доцент кафедри педагогіки початкової освіти,
ДВНЗ «Трикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
Україна, м. Івано-Франківськ*

МОДЕЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Зростаючий вплив демографічних, економічних та соціальних факторів на життя сьогодні в усьому світі зумовлює переосмислення потенціалу людей похилого віку. Одне з основних завдань суспільства – забезпечення соціальної адаптації та реадaptaції осіб цієї вікової категорії, збереження людського потенціалу. Теоретичні і практичні дослідження доводять, що ефективним адаптаційним механізмом, способом подальшого розвитку і самореалізації особистості у похилому віці є освіта. Тому створення умов та залучення старших до освітньої діяльності повинно стати одним із стратегічних

напрямів державної політики. Концепція «освіта впродовж життя», яка активно реалізується в усіх розвинених країнах світу, сьогодні розглядається як один із найважливіших засобів розвитку суспільства, оскільки враховує відкритість освіти для кожної людини. Упродовж останніх років Європейський Союз акцентує увагу на зростаючій важливості неперервної освіти і, зокрема, на необхідності навчання дорослих та людей похилого віку. Часто поняття неперервної освіти та освіти дорослих асоціюється з «продуктивною діяльністю», яка має на меті «... забезпечити кваліфіковане, якісне і довге робоче життя старшим людям, а також підвищити їх рівень зайнятості» [4, с.247]. Однак, зважаючи на факт, що сьогодні люди виходять на пенсію у значно кращій фізичній і розумовій формі, ніж раніше, а пост-пенсійна тривалість життя зростає, необхідно розширювати освітні можливості пенсіонерів, для яких «... навчання повинно стати невід'ємною частиною цієї нової фази їхнього життя» [1]. У цьому сенсі необхідним стає організація ефективного освітнього середовища для людей похилого віку з метою забезпечення їхнього розвитку в особистому і соціальному плані, адаптації до змінних викликів суспільства, що сприятиме трансформації пасивного старіння в активне довголіття.

Вчені доводять, що навчальна діяльність людей похилого віку позитивно впливає на когнітивну здатність, сприяючи соціальній інтеграції індивіда, його добробуту й уповільненню спаду пізнавальної та розумової активності у похилому віці [4], тому здоров'я людини та її ставлення до продовження освіти – важливі чинники активного довголіття [5].

Вказуючи на тісний зв'язок навчальної активності людей третього віку та їхньої здатності до самостійного життя, зниження фізичної, психічної і соціальної залежності від інших, британський вчений Б. Грумбрідж (В. Groombridge) визначив п'ять основних причин, які розкривають необхідність освіти людей похилого віку, наголошуючи при цьому, що їх повинні усвідомлювати і політики, і суспільство, і власне старші: а) освіта людей похилого (третього) віку сприяє підтриманню їхньої незалежності та впевненості у собі і таким чином знижує зростаючі виклики, що покладаються на суспільні і приватні ресурси; б) освіта – це основний фактор, що дає змогу людям третього віку легше справлятися з чисельними практичними і психологічними проблемами у складному, змінному і роздробленому світі; в) освіта для людей третього віку (як суб'єктів так і об'єктів освітньої діяльності) посилює їхній дійсний та потенційний внесок у розвиток суспільства; г) самооцінка і самовираження людей третього віку, їхня здатність ділитися досвідом з молодшими поколіннями сприяє налагодженню балансу і взаєморозуміння між ними, що є необхідним у сучасному світі конфліктів; г) освіта – вирішальний чинник для багатьох людей похилого віку, які виступають за можливість навчання і самовираження [2, с.322].

Отже, важливість освіти людей третього віку полягає не тільки у здобутті нових знань, а в можливостях комунікації, розвитку і самовираженні, а також у зниженні психологічної та соціальної залежності від інших, натомість – у покращенні контактів з молодшими поколіннями.

Зважаючи на три основні види освіти дорослих, визначених у «Меморандумі безперервної освіти» («Memorandum on Lifelong Learning»)

– *формальне навчання (formal learning)*, яке здійснюється у навчальних закладах з можливістю отримання диплому і відповідної кваліфікації;

– *неформальне навчання (non-formal learning)*, яке проходить в межах діяльності громадських організацій і, як правило, не передбачає здобуття офіційно визнаних кваліфікацій;

– *неофіційне навчання (informal learning)*, яке розглядається як постійна навчально-пізнавальна діяльність, що здійснюється у буденному житті людини [4, с.247-248],

науковці в галузі освітньої геронтології розрізняють два види освіти людей похилого віку:

– *формальна освіта (formal education)* – можливість отримати / підвищити кваліфікацію для продовження професійної діяльності;

– *неформальна освіта (informal education)* – можливість покращити спосіб життя, підтримувати активність після виходу на пенсію [4, с.248].

Для створення ефективної моделі освітнього середовища для осіб третього віку важливо по-перше, забезпечити умови для максимального задоволення освітніх та комунікативних потреб цієї когорти людей з урахуванням попередньо набутого досвіду, знань, умінь і навичок, а також індивідуальних особливостей осіб похилого віку; по-друге, сформувати гнучку організаційну структуру для можливості швидко переорієнтуватися та змінюватися з метою оптимізації навчального процесу; і по-третє, створити творче і комунікативне середовище для розвитку старшої людини в особистому і соціальному плані.

Зважаючи на особливості освітніх потреб і цілей навчання людей похилого віку, вважаємо, що модель освітнього середовища необхідно створювати на основі принципів гуманістичної та неінституційної моделей освіти, оскільки метою навчання осіб третього віку є не здобуття знань, умінь і навичок для професійної діяльності, а продовження власного розвитку в особистому і соціальному плані. Необхідно зважати на те, що суб'єктом навчання є не студент, а особа, яка навчається (learner), і сама відповідальна за цей процес, а також уже володіє певним багажем знань і серйозним життєвим досвідом. Тому для досягнення мети освітньої діяльності людей третього віку важливо, по-перше, спиратися на попередній досвід людини, по-друге, аналізувати цей досвід і здійснювати пошук зв'язків між новим і попереднім досвідом, по-третє, формулювати гіпотезу

освітньої діяльності. Отже, модель освітнього середовища для людей третього віку створюється з урахуванням особистісних освітніх траєкторій осіб цієї вікової категорії на основі принципів неперервності, індивідуалізації та варіативності навчання.

Література

1. Commission of the European Community. Adult learning: It is never too late to learn. Communication from the Commission. – Brussels. Belgium, 2006: COM 614 final.
2. Groombridge B. Learning, education and later life / B. Groombridge // Adult Education. – 1982. – No. 54. – P. 314-325.
3. MacNeil R. Ageing and leisure: Vitality in later life / MacNeil R., Teague M. – New Jersey: Prentice Hall, 1987.
4. Principi A. Education for older people in Italy / Principi A., Lamura G. // Educational Gerontology. – 2009. – No. 35. – P. 246-259.
5. Russel H. Latter Life: a Time to Learn / Russel H. // Educational Gerontology. – 2008. – No. 34. – P. 206-224.

Демократизація освіти: теорія, програми, проекти, тренінги

Marinowska O. Ya.,

*Doctor of pedagogical science, Professor,
Head of Management and Educational Innovation Department,
Ivano-Frankivsk Regional Institute of Postgraduate Education,
Ukraine, Ivano-Frankivsk*

THE NATURE OF THE CONCEPT “AUTHORIAL SCHOOL”: CONTENT ANALYSIS

Clarifying the meaning of the concept “authorial school” will contribute to better understanding of ways to solve the problem of formation and development of authorial schools in Ukraine. Since scientists interpret the concept in different ways, there is a need to apply content analysis as a method of researching the conceptual and categorical apparatus of pedagogy, as it is the conceptualized essence of the studied phenomenon.

Let us present the results of the third final phase in the form of analytical conclusion obtained using following technological tools: matrix of text creation, classifier and research protocol.

Analytical conclusion involves summarizing the results of content analysis in accordance with the objectives, in particular, clarification of the invariant features